„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеца.

Претплата и огласи шаљу се администрацији, а рукописи Уредништву „БРАНИКА“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

Број телефона 71.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 24 или 30 дин.
на по године: К 12 или 15 дин.
на четврт године: К 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр 20.

Број 92. У Новом Саду, у петак 23. априла (6. маја) 1904. Година XX.

Католичка пропаганда и аустријска источна политика.

I.

Најновије појаве у Хрватској са оснивањем новог католичког листа у Загребу под заштитом загребачког арцибискупа др. Посиловића, а уз сарадњу неких познатих хрватских књижевника и новинара, доводи се у свезу са аустријском источном политиком.

Тек што смо ми Срби мало одахнули, јер се показали знаци братске слоге између Срба и Хрвата, а ево нових појава са неком католичком пропагандом, која би била кадра рушити ту жељену слогу. Срећом што умишљаји загребачког арцибискупа не налазе очекиваног одзива у католичких Хрвата. Значајно је, да се хрватски првак, велики хрватски родољуб и добротвор владика Штросмајер изјавио против оснивања новог католичког листа у цели извесне пропаганде.

Познато је, да у Загребу већ више од 50 година излази „Католички Лист“, коме је за последњих девет година био уредник умни и карактерни католички свештеник Стјепан Кореник. Кад је арцибискуп др. Посиловић издао свој проглас у име католичког епископата за оснивање новог дневног католичког листа, мислио је, да ће Стјепан Кореник и даље хтети остати уредником „Католичког Листа“. Али исти Стјепан Кореник на велико изненађење арцибискупа даде своју оставку и мотивише је тако језгровито, да је ово било од великог утиска на све политичке кругове хрватске. Наиме Кореник у својој оставци каже, да се из прогласа уверио, да ће нови дневни лист бити политички дневник и по томе орган једне странке. То неће више бити лист са верско-црквеном већ са страначко-политичком тенденцијом. Поред своје оставке, управљене на арцибискупа, штампао је Кореник у „Обзору“ и опширну изјаву, у којој међу осталим наводи да би нови лист арцибискупов са политичком тенденцијом рђаво утицао на све одношаје отаџбине, па у доказ тога Кореник каже од речи до речи: „Ми и наш народ живимо измешани заједно са различним конфесијама, на по се са по крви нам сродном православном браћом Србима“. Ово је на сваки начин здраво и похвално схваћање једног католичког свештеника.

Но кад проглас арцибискупа загребачког није могао наћи одзива у разборитим хрватским круговима, па није ни израз читавог католичког епископата у Хрватско-Славонији, јер се против тога прогласа осим владике Штросмајера изјавио и владика др. Воршак — какву то цел може имати један политички католички лист за Хрватско-Славонију? Није тешко погодити, да такав лист мора имати шире политичке цели. Ни једној вероисповести не може се замерити да жели имати што више својих приврженика. Али што се може и што се мора замерити то је, кад се једна конфесија даје употребити за политичке државне цели, које са самом религијом не стоје ни у каквој свези, а према посебним приликама у Хрватско-Славонији, а наиме у погледу одношаја Срба и Хрвата могу бити врло шкодљиве.

Политика старе хабсбуршке монархије свагда је била помешана са религиозним католичким тенденцијама и свагда је тражила у католицизму свога наслона за постизавање својих политичких цели. Тако је то било негда у Немачкој, а било је и са источном политиком старе Аустрије према православљу на Балкану.

Повесница српског народа показује се као патничка у обрани православља против католицизма. Српски народ, кад је прешао у ове крајеве под патријархом Чарнојевићем, морао је себи у својим привилегијама осигурати колику толику толеранцију за своју источну православну веру. Те привилегије стале су српски народ потоцима крви. Али и поред тих „царских“ привилегија српски народ је имао много да страда у обрани своје вере против католицизма. Особито је то била тешка борба баш у Хрватској, где је било најмање толеранције и где су били најжешћи покушаји са унијом.

Нема сумње, да и најновији покушај загребачког арцибискупа има политичке цели у интересу аустријске политике на Истоку. Но питање је да ли није загребачки арцибискуп и сувише ревностан за цели аустријске политике на Истоку? Бечки кругови могли су се досада уверити, да је католичка пропаганда на Балкану више шкодила него што је користила аустријској источној политици.

Пред састанак српске и бугарске омладине у Београду.

(Глас из омладине.)

Лицем на Ђурђев дан долазе бугарски великошколци у Београд, да врате посету српским великошколцима. Београђани се у велико спремају, да своју браћу Бугаре што свечаније и пријатељскије дочекају и проведу као што су њих Бугари у Софији дочекали. Биће то леп пролетни излет, који је под благим и топлим зрацима сунца пролетнога пробудио у нама после дугог санка и мртвила нов живот и исчарао нас у природу, у којој се нови живот буди, па као да и малена тица нову песму о слози вије. Јест. све што живи на појасу земљине коре, све то пева и извија гласно и јасно, миле и дивне песме пролетне. Како је мило и узвишено у огледалу природе и своје дужности обележити; како је сретно, са новим животом у природи славити нов живот у рођеним грудима својима, у души, духу и срцу своме! Ох, како је лепо зановити се новим животом и новом надом, заоденути срце своје новом пролетном ризом врлине! Подмладити се! У миљу овако мила расположења, нека би благи зраци душевнога сунца ђурђевскога пали на срца наша, да нам се срца загреју чистом, истинском и непомућеном љубављу, те да се као браћа,

ЛИСТАК.

ИЗГУБЉЕН И СТЕЧЕН ИДЕАЛ.

— ПРИЧА ИЗ СРЕМА. —

Написао: СТЕВАН РАДИЋ.

На неколико дана пред Ускрс, у овећој варошици китњастога Срема, а у кући на гласу трговца Димитрија Карића, у великом, затвореном стакленим прозорима коридору, седеле су у наслоњачама две женске. Једна од њих, домаћица гђа Марија, је овисока, развијена, са благим плавим очима, плавом густом косом, по којој тамо и овде расуте беле власи казиваху, да се већ од неколико година налази у другој половини људскога века. Према њој салик девојче, само што јој израз лица, живи плам у погледу плавога ока, одаваше младалачку живост и пријатно душевно расположење Пред њима, на округлом столу, леже измешани разни забавни листови. Из радње г. Карића чује се јасан жагор муштерија, с којима се момци цењкају. Кроз прозоре види се лепо Фрушка Гора, чије је врхунце обавила беличасто-сива магла.

— Као да сам се наново родила — рећи ће домаћица — када сам доведена овамо, на подножје Фрушке Горе. Додуше и равница има својих дражи, особито када је по гдегде засађена шумом, а по ораницама када се заталаса пшеница белица са својим злаћаним класом; ипак сам увек чезнула за горским крајевима. Путовала, или гледала илустрације још у девојачком добу, искрсавала је у мени жеља и чежња за животом у планинама. Па први пут — и сада се живо сећам — када сам се са браћом успела на један врхунац Фрушке, те тамо према северу спазила равну Бачку, по којој се салашеви разасули као голубови, а овамо према југу сребропена Сава, србијанске и босанске планине, па равни кићени Срем, осетила сам, да ми је душа добила већега полета, па и мисли ми заузеше већи обим и ја схватих овако на висини, сасвим другојачије свој узвишени положај и значај битисања на овоме свету као атома људскога друштва, осетих ванредну снагу у себи, спојену са поносом... То ми и данас улева снаге за савлађивање препрека, које страсти људске у свакидашњем животу пред нас стављају. Би-ли ти, Милева, волела овде живити, када би то судбина одредила, када би н. пр. Свилаковић . . . успео, да задобије твоје симпатије . . .

Милева се за час замисли, а затим заруменивши се, рече:

— Предео је доиста диван, романтичан; али, положај Пеште и Будима ми се још боље свиђа! Диван је поглед са Будима на Дунав и Пешту, а тамо према северу, као огромни морски вали, ређају се убави брежуљци Карпата, засађени воћњацима и виновом лозом и на којима се дижу поносне виле тамошњих богаташа . . . Ја, тетка, истину вам кажем, тешко бих се растала са оним пределом.

— Верујем, тамо си одрасла, стекла познанства, навикла на великоварошке забаве, те схваћам, да би се мало теже навикла на маловарошки живот.

— Заиста осећам, да бих се тешко навикла. Овде сам месец и по дана, па ми је још необично. Забаве овдашње да и не спомињем. Нема их. Рекосте, да ће читаоница приредити неку, па ништа. Председник спава, а сигурно и одбор, кад неће да га пробуди. Овдашњи млади људи . . . не знам ни сама како да се изразим, како изгледају наспрам углађених Пештанаца. Клањају се, као да имају реуму у леђима. Ни мрве еластичности у манирима. Само говоре о паприкашима, ћевапима добром вину и т. д. Руке стисну као да су им од пагфонга. Када ме приказасте оној двојици јуче, па им пружих руку, тако је стиснуше, да умало нисам вриснула од бола... Ал' тамо!... Па Ђула... већ не зна начина за указивање своје услужности према нама у свакој прилици...

— Ти мало претерујеш, Милева! Морам узети у одбрану велики део наше омладине. Кретала сам се и ја у своје време по бољим круговима тамо горе, па и данас, када одемо на краће и дуже време; па, верујем, младеж је свуда једнака. Живахна, весела, раздрагана. Говори, што јој

другови и пријатељи међусобно љубимо и поштујемо, како би само истинском љубављу очеличени и надом утешени могли свој позив и делање са успехом почети. Дао би Бог, да овај састанак и договор омладински уроди обилатим плодом, те да народ наш дочека прави и истинити препорођај и светлију и лепшу будућност.

Ђурђевски састанак српске и бугарске академске омладине има осим своје посете и свога излета, вишег, светијег и важнијег значаја. Јер она ће временом имати да изврши дело народног уједињења и ослобођења на Балканском Полуострву. Омладина ће развити своју делатност за обрану народности српске и бугарске на Балкану, како би имала права на самосталан народни живот. Што се од српске и бугарске омладине у ово време очекује, то је: да она буде поље слободног — свесловенског састанка и договора свију словенских родољуба; да се претвори у збор, у који ће се синови словенски са свију крајева стећи на велики народни збор. Такав народни збор, на коме би целокупна словенска омладина на слободној српској земљи представљена била — позван је, да каже шта ће данас и како ће Српство на Балкану? Она ће имати да се договара, како да се негдашња слава поврати и Словенство на Балкану групише — јер то је девиза словенског живота, његове будућности па и самог његовог опстанка.

Само велико, снажно и јако словенско удружење кадро је одржати се на тако учестаним вулканима Балканског Полуострва. Велики је задатак словенске омладине, која ће се на Ђурђевдан у Србији састати, упознати се и договарати, шта да ради, да би могла своју праву циљ постићи и остварити груписање свију делова свога народа, који се мучи у отоманском јарму, те тиме ојачати и оснажити свој трајни опстанак. Али тиме још није све добивено. Не, није! Него овим се само за један корак више примакло ка ономе, за чиме се тежи и на чему ће се радити а то је — зближење словенско и ослобођење оног народа на Балкану, који још увек пишти и жалосним али јасним звуцима — пуним туге али успоменом на историју буди у нама малаксалу свест народну и загрева огорчену душу и срце новим јунаштвом и новом надом... И све докле ту праведну тежњу своју не задовољимо, све док договор овај не буде донео златан плод — све ће се дотле орити наша тежња у оној патриотској песми, која је постала химном народном и која се разлеже широм од Зете па до Тимока, од Лаба и Ситнице па до хладнога Дунава, а та химна гласи:

Онам', онамо, да виђу Призрен,
Та то је моје, дома ћу дођ.
Старина мила тамо ме зове,
Ту морам једном оружан пођ!.."

Али — и то не треба сметати с ума, да за свако дело ваља припрема, састанак, разговор. Јавни састанак, слободно удружење за опћу циљ, слободна реч узајмно обавештење, братска слога и... истинитост у осећањима: то нам је пре свега потребно. Обавестимо ли се, лако ћемо се сложити, сложимо ли се, лако ћемо одолети непријатељу српске националне будућности на Балкану. Ми не смемо скрштених руку чекати, да нас јачи прогутају, али не смемо се ни за овим или оним појединцима повести! А коме је доиста стало, да претвори српске тежње и захтеве на Балкану у олтар слободне речи, јавне истине и брацке слоге, тај не може никако одобрити онима који оздо или озго хоће да командују Српству, куд и на коју страну у ово време да се крене. Не, ми нећемо да нас други уче и саветују, већ се у нашој српској народној ствари уздајмо само у Бога и у себе саме — а ни у кога више! А да би се наоружали уздањем у себе, потребно је да се брацки и сложно обавестимо и озбиљно договоримо.

Као што сваки зна, ова наша тежња не оснива се ни у каквом „отимању" — него у правној самообрани, у ослобођењу од турског зулума, у отпору освајачкој сили. Састанак српске и бугарске омладине није састанак у политичком и економском надметању, нити „политичком лопатању," нити је то „тајанствена скровитост усамљених ауторитета" — него је опће-словенски, братски договор! Омладина даће на политичком пољу слику представништва Словенства, а уверени смо, да ће појмити сву озбиљност и свечаност данашњега судбоносног времена, и да ће показати, да је дорасла за свој позив.

И тако ће сада, ако Бог да, без теорија, вике и буке, без комитета и комитетлија, без фраза и фразерија, омладина коракнути поузданим кораком напред, што ће једног дана начинити од словенских народа на Балкану брацко друштво, снажно свешћу о праву и о дужности, појачано врлинама народним и грађанским, за опће добро, слободу и човечанство. Колар је рекао: „да су Словени нешто злато или сребро, ја бих од тог злата или сребра сачинио слику и то: од Руса начинио бих главу, од Пољака прса, од Чеха мишице, од Србина ноге а од других Словена штит, па пред тим колосом морала би стрепити Европа."

Што је омладина почела у Софији и што ће довршити сада у Београду — то није само њена омладинска ствар, јер омладина не означује тек само млађи нараштај нашег народа; омладина значи цео народ, а особито код Срба, јер је српски народ сам млад. Омладина значи, као што је Вучетић рекао: „народну младост". И за то треба и сви други родољуби, цео народ да се загреје оним истим младићским жаром према народности, слободи, братству — којим се загрева и одушевљава његов млађи нараштај. Сваки народ треба већ у подмлатку да гаји идеју народности.

Доласком Бугара у Србију треба да се сви загрејемо слогом и љубављу према слободи и братству, треба да угушимо у срцу своме сваку себичност, пакост, освету и мржњу; да се сложимо, збратимо и одушевимо за дела опћа, која се тичу славе и части имена српског, а служе великој и светлој мисли српској — ослобођењу и уједињењу Српства на Балкану.

Али станимо мало! По познатом српском гостољубљу и познатој отвореној природи нашој — нема сумње, да ће Београђани своје другове дочекати искрено и може бити и сувише искрено. Та то је наша махна, да пред сваким рођаком и пријатељем отварамо оба крила на врати нашега срца и исповедамо се истински и где треба, а богме и где не би требало! Па зато у памет се Срби! Неоспорива је истина, да је Србија и Бугарска упућена једна на другу, али зато опет будимо опрезни, па и на самом прагу своје рођене куће, и немојмо губити из вида, да је солидарност само у опћем човечанском раду, већ да има независности и суверенства и у оној светој девизи — у груписању и уједињењу Српства на Балкану. Отворимо добро очи, те да видимо, да је од свега најпреће вазда имати на уму прво напредак и ослобођење свога рода и тек да се после тога сложно једнодушно и брацки загрлимо око опћег рада — духовног уједињења Словенства. Али не будимо тесногруди са браћом. Не тражимо кавге. Нека би сунце божије оживило у нама љубав истинску и брацку, да једни с другима проговоримо: „возљубим друг друга, да једино мислије исповјеми"...

М. П.

Руско-јапански рат.

Не потцењујући значај петодневне битке између Руса и Јапанаца на реци Јалу, мора се констатовати, да је с руске стране учествовала у битци само једна дивизија, а Јапанци су нападали с целом једном војском од 40 — 50.000 војника. При свему том битка је трајала пуних пет дана, после чега се Руси повукли према свом јако утврђеном положају у Фенгванченгу. Тамо ће они дочекати Јапанце и тамо ће да буде куд и камо веће битке него што беше ова на реци Јалу.

Према причању очевидаца руски губитци су доста велики; нарочито је осетан губитак, што су Руси изгубили више топова, но Јапанци се овима неће моћи користити, јер су их Руси пре напуштања учинили неупотребљивима. Но јапански губитци морају бити још већи.

У Токију и Лондону су ван себе од радости због овог успеха премоћне јапанске силе на реци Јалу. Али заборављају, да конац дело краси. А тај конац је још врло далеко и Руси ће без сумње припремити и Јапанцима и Енглезима таких изненађења, да ће од њих задрхтати Токио и Лондон.

Телеграф јавља, да у Токију није било сувише бучних манифестација после јапанског успеха на реци Јалу. То разумемо, јер у исто време, кад се борило на Јалу, руска флота и утврђења у Порт-Артуру постигоше леп успех, сјајно осујетивши до сада најопаснији јапански покушај да закрче порт-артурску луку. Јапанци су при том покушају изгубили девет „брандерских" бродова и два торпиљера, а велики су им губитци и у људима.

Цео свет са запетом пажњом очекује даље вести с манцурског бојишта.

Борба на реци Јалу.

Генерал Куропаткин је 19. апр. (2. маја) телеграфисао у Петроград ово:

Услед прекинуте телеграфске везе до сад нисам добио извешће од генерала Засулића. По извештајима очевидаца, који су прошле ноћи стигли из Фенгванченга, Јапанци су 1. маја са својом надмоћном убојном снагом напали лево крило наше војске и опколели га. Развила се жестока борба, у којој учествоваху 12. и 22. стрељачки пук. Наши су се јуначки бранили и више пута су прелазили у напад те су нанели Јапанцима осетне губитке. Али својом слабом снагом нису могли да задрже своје позиције и повукли се према Фенгванченгу, оставивши више топова у непријатељским рукама, на што их је приморао велики губитак у људима и коњима. Генерал Засулић је тог дана располагао са пет пукова и пет батерија, од којих, по мени послатим извештајима, један пук и две батерије, што беху постављени код Сакхеце, нису учествовали у битци, јер Јапанци нису напали тај положај. Губитак непријатељски још није познат, али

на ум дође. А у понашању, кретању нису далеко одмакли од ових наших. Ђула, Ђула.... свиђа ми се тај младић. Да није тако богат, могли би мало пустити машти на вољу па... али ја не верујем. Неће он узети Српкињу, ако није са џепом... ти ме разумеш... Да, да, голубице моја, ми ћемо се за тебе овде побринути. А поред младог, лепог, вредног и прилично имућног, навикнућеш се ти и овде. Збиља, зар се може што замерити младом Свилаковићу?! Та ено га као јабука, добро стоји, вредан и сувише, а пропиткује за тебе, и ваљда си приметила, да се с тобом врло радо забавља.

Милева се замислила, те је полугласно изговорила неколико неразумљивих речи, из којих јој тетка ипак разабра, да избегава говор о Свилаковићу, а схватила је, где јој се сада налазе мисли.

— Хајде, де; престаћу са проводацилуком, али морам ти напоменути, да би моја жеља била, када би се вас две овамо доселиле. Са шест стотина фор. пензије, која Кати иза покојника остаде, не може се живити у Пешти. А оне три хиљаде, које је теби отац оставио, то не смете трошити, јер ће ти требати за удају. Када Ката дође по тебе, ја ћу јој говорити, да се овамо доселите.

— Немојте јој о томе ни спомињати. Ја знам, да она неће хтети, јер ми сасвим лепо излазимо на крај са шест стотина фор.

— Добро.

За тим је настао тајац. Госпођа Марија је гледала кроз прозор, а Милева је прелиставала неки немачки илустрован лист. Домаћица наједном устаде, и пође споредним вратима, која су водила у дућан, те се на самим вратима сусрете са господаром Димитријем, човеком осредње величине, крупна пуна стаса, црномањаст, и мало прогрушане косе. По физиономији лица познаћеш одма мислиоца, — трговца од главе до пете.

— Депеша из Пеште! — рече погледајући у Милеву.

— Из Пеште! — кликну Милева и потрчи домаћину.

„Долазим вечерњим возом, пошаљи кола на станицу."

— Долази по мене, долази по мене! — рече Милева радосно. — Колико је сати? Ух, тек четири! Ко ће дочекати шест?!

— Дакле, тако си задовољна код нас, када се тако веселиш што ћеш нас скоро оставити? — рече прекорно домаћин.

— Ах, не, течо! Ја сам потпуно задовољна и захвална на пријатно проведеним данима код вас... али... но... не знам ни сама, чему се тако радујем... да, та нисам тетку Кату видила скоро два месеца дана, па се, ето, томе радујем, добра моја тетка... долази....

(Наставиће се.)

с обзиром на упорност, којом се водила борба, по свој прилици да је врло знатан.

У допуну извештаја генерала Курокија телеграфишу из Токија лондонском Рајтерову Биро-у, да је руска артиљерија, пре него што се предала, учинила неупотребљивима топове. Од 30 заробљених официра је 20, а од 300 заробљених војника 100 рањено. Главни лекар 1. јапанске војске рачуна да је погинуло и рањено 798 Руса.

Лондонском „Тајмсу“ јављају из Токија:

Припреме јапанске за прелазак преко реке Јалу биле су скоро исте, које је учинио генерал Јамагата пре 10 година у рату против Кинеза. Јапанска војска је продирала у три колоне; у средини беше гардиска дивизија, 12. дивизија на десном, а 2. према мору на левом крилу. Ова последња имала је задатак, да на једној севернијој тачки учини привидан пролазак и да тим одврати непријатељеву пажњу са 12. дивизије, која је добила заповест да сагради мост. Ова дивизија се одмах озбиљно лати извршења свог задатка и 13 километара северно од Вицу-а, на истом месту, где су Јапанци г. 1894. прешли Јалу, пређу на руску обалу. И гардиска дивизија је десно од Вицу-а оперисала, док је 2. дивизија преко пута од Антунга прешла Јалу; ту на сред реке има Тигарски брежуљак, који је врло важна стратегијска тачка, коју 12. дивизија у четвртак поседне, пошто су оданде најпре истерали Русе. У исто време је и 2. дивизија по програму прешла реку.

Из Токија јављају: По вестима, што их је добила царска влада, с руске стране учествовала је у борби 3. и 6. стрељачка бригада и 48 топова. По тим вестима су Руси претрпели потпун пораз, 28 њихових топова је пало Јапанцима у руке, два руска генерала су погинула и многи су допали ропства. (Ово је онако по јапански претерано. — Ур. „Бр.“) 1. маја је јапански главни стан у 5 сах. по подне премештен у Киулијенченг.

Јапанско посланство у Лондону публицира овај извештај генерала Курокија из Токија од 18. апр. (1. маја) по подне:

Непријатељ се упорно одупирао нашем гоњењу и нанео нам је још губитак од 300 момака. Он се борио врло храбро, док на послетку две батерије његове артиљерије не изгубише тобџије и запрегу. Тек онда истурише белу заставу и предадоше се. Заробљени официри причају да се међу погинулима налазе генерал Кашталински, командант 3. источно-сибирске пешадиске трупне дивизије и команданти 11. и 12. пешадиског пука, као и командант лаке артиљерије. И многи други официри су убијени и рањени. Многа који су узмакли вратили се касније натраг и предали се. Укупни број заробљених износи 30 официра и 300 подофицира и војника. Наше рањенике даћу избројати.

Колико истине има у овом извештају, видеће се кад стигне руски рапорт.

Лондонске зебње.

„Дели Телеграф“ жали, што Јапанци немају доста кавалерије, те зато не могу доста снажно да гоне непријатеља. „Дели Кроникл“ вели, да су Јапанци у овој првој фази рата на мору и на суву одржали премоћ, само што ће се овај рат састојати из више фаза и није немогуће, да ће Руси у другој фази исто тако нанети Јапанцима изненађења, као Јапанци у првој.

Како зебе Албијон за свог савезника!

Издајство јапанских официра.

Лондонском „Екстанжу“ јављају из Токија: Услед издаје, коју је учинио један јапански генералштабни официр, врховна ратна управа је 24. априла у другој седници знатно изменила ратни план. Јапанци ће ставити у борбу свега четири војске или 320,000 војника. Прва војска под заповедништвом Курокија стоји код реке Јалу; другу војску, која стоји под заповедништвом генерала Оку-а, почели су 30. априла мобилизовати и сад стоји у Хирошими. Да нису издали јапански ратни план, ова би војска била већ на путу. Трећа војска, којом заповеда генерал Нодзу, још није мобилизована. Та ће се војска кренути против Владивостока и тек крајем јуна ће се укрцати на бродове. Четврта војска под командом ген. Логија искцаће се код Нијучванга. Та се војска сад мобилизира.

Јапанска неудаћа пред Порт-Артуром.

Јапанци су опет покушали да закрче порт-артурску луку, али су љуто страдали. О тој њиховој неудаћи стигле су ове вести:

Петроград, 20. априла.

Овде се пронео глас, да је пропало 8 јапанских брандера-бродова и две торпедњаче, кад се прошле ноћи приближише Порт-Артуру да спуштају окна (мине). Званичне потврде за сад нема.

Петроград, 20. априла.

Нарочити извештач Р. Т. А. јавља из Порт-Артура:

У 1 с. ноћу опазе 5 јапанских торпедњача. Канонерке „Гиљак“, „Гремјашчи“ и „Отважни“ и батерије одмах отворише ватру и приморају торпедњаче, да се повуку на дебело море. Мало затим опазе јапанске бродове, где долезе с југа. Напред се ближио обали један брандер (запаљиви брод) према улазу у луку. Тај је у 1 с. 20 м. потопљен. У 1 с. 45 м. ближила се даља два брандера, који су такође потопљени. У 2 с. 25 м. приближаваху се даља четири брандера, од којих два наиђоше на наша окна и одмах се преврнуше, а друга два потопи ватра наших батерија и ратних бродова. Крстарица „Аскољд“ учествоваше у борби. У 2 с. 40 м. опазише опет три брандера. Један се распаде од нашег окна, други се разбије о стену, а трећи потопи киша наших ђулади. Одмах у почетку борбе адмирал Алексејев са начеоником и члановима генералног штаба на једној шалупи оде на „Отважног“. Борба још траје.

Тијенчин, 20. априла.

Руске власти су данас после подне добиле вест, да се 9 јапанских трговачких бродова упињало из све снаге да уђу у улаз порт-артурске луке с намером, да закрче улаз. Те бродове су потопила руска утврђења и улаз у луку је остао слободан.

Петроград, 20. априла.

Намесник вице-адмирал Е. И. Алексејев послао је генералу-адмиралу Вел. Кнезу Алексеју овај телеграм из Порт-Артура:

Понизно јављам Вашем Височанству, да смо прошле ноћи победоносно сузбили непријатељски напад, којим је хтео да закрчи улаз у луку. У 1 с. ноћу источне батерије опазе 5 торпедњача, но све се испред ватре батерија и стражарних бродова повукле на југ. У 1 с. 55 м. укаже се ескадра од више торпедњача на челу са једним брандером. Наше батерије и бродови отворе ватру на брандер. После три четврти сахата поред светлости пројектора могло се видети више брандера, што се приближиваху улазу у луку. „Отважни“, „Гиљак“ и „Гремјашчи“ и прибрежне батерије добро нишањеном ватром сузбију их. Осам бродова јапанских силном ватром Уајтхедових торпеда с наших торпедњача и услед експлозије више одбранбених окана наших потопљени су. Осим тога су по извештају заповедника батерија и заповедника једне шалупе „Гиљакове“ потопљене две непријатељске торпедњаче. После 4 с. ујутро батерије и бродови обуставе паљбу и само од времена на време испаљиваху по који метак на торпедњаче, што беху на обзорју. Сви брандери били су наоружани брзометним топовима, из којих је непријатељ непрестано пуцао. Број оних, који су се спасавали у шалупама и које смо похватали, као и број с брандера спасених особа износи 30, међу њима два смртно рањена јапанска официра. Узбуркано море је врло отештавало рад око спасавања. Ми нисмо имали губитака изузевши једног лако рањеног матроза с торпедњаче „Бојевој“. Чим се појавио први брандер, одмах сам сео у једну шалупу „Отважног“, да сместа учиним потребна наређења ради сузбијања непријатељског напада. Са мном заједно сели су на лађу и генерал Жиљински и генералштабни капетан Еберхард, генерал Стесел остао је на утврђењима, а вице-адмирал Лужински, као начеоник одбране луке, укрца се на шалупу „Гиљакову.“

Петроград, 20. априла.

(Наставак извештаја, што га је послао извештач Р. Т. А.) Јапанци су изгубили 13 људи, који помреше од рана. Осим тога шест њихових морнара је рањено и два официра допаде тешких рана. 9 момака смо ми спасли и заробили. Наши војници дали су им одела и хране. Рањене су однели на болнички брод „Монголију“ и у болницу. У прикос жестоке борбе ми нисмо имали губитака. Један део заробљеника, које су испитали, рече да се један део брандера кренуо из једне корејске луке. Посада на брандерима беше од самих морнара.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 22. априла 1904.

— **Освећење и подизање звона.** Јуче пре подне у ½9 сахати је Њ. В. епископ бачки г. Митрофан Шевић уз асистенцију овдашњег свештенства, а у присуству многобројног побожног народа осветио у порти саборне цркве нова звона ове цркве. После подне су звона подигнута у црквену кулу и тамо намештена на своја места. Тај рад је гледао многи свет.

— **Састанак ради потпоре гимназијског фонда.** Јуче после подне био је у свечаној дворници овдашње српске велике гимназије трећи састанак бивших ђака ове гимназије, који станују у Новом Саду. На том састанку приступило се расправи појединих параграфа устава друштва, које се мисли основати ради потпоре гимназијског фонда. У називу друштва измењен је у нацрту устава употребљени назив „Вуковић-Бајић“, те је место тога назива усвојен назив „Слога“. За тим се расправило још неколико параграфа, те је због одмаклог времена — било је већ 7 сахати — расправа прекинута и наставак заказан за понедељак, 25. априла (8. маја) о. г. у 5 с. по п. На тај састанак треба бивши ђаци из места да дођу у што већем броју, како би се устав свестрано могао претрести, штампати и разаслати, па да се онда сазове велики збор свих бивших ђака ове гимназије, како би се коначно редиговао устав и поднео власти на одобрење.

— **Крсна слава болничке задруге трговачке омладине у Новом Саду.** Председништво ове задруге објављује ово: „Умољавају се г. г. чланови да изволе доћи у петак на Ђурђев-дан 6. маја пре подне и то у 12 сати на освећење водице, која ће се у друштвеним просторијама одржати.“

— **Парастос Ђорђу К. Јовановићу.** Г. Петар Матић, као извршилац тестамента пок. народног добротвора Ђорђа К. Јовановића, јавља, да ће давати шестонедељни парастос за вечни покој душе истог добротвора у суботу после Ђурђев-дана, 24. априла (7. маја) 1904. у 11 сати пре подне у светој Успенској цркви овдашњој.

— **Потврђен избор пароха.** Конзисторија бачке епархије у својој ономадашњој седници потврдила је избор г. Јована Вучерића, досадашњег администратора парохије у Кисачу, за пароха у истом месту. — Г. Јован Вучерић је један од најпримернијих младих свештеника српских, којим се кисачки Срби поносити могу. За ово неколико година, од како је у Кисачу, стекао је г. Вучерић својим примерним владањем, ревном службом Богу и мудрим понашањем према повереној му духовној пастви општу љубав и поштовање не само међу кисачким Србима, него и међу Словацима. Г. Вучерић је стекао и заслуге за кисачку срп. црк. општину, јер је скоро искључиво о свом трошку подигао парохијски дом, који је пре два месеца осветио сам епископ бачки Њ. В. г. Митрофан, и том је приликом г. епископ у Кисачу свечано и одушевљено дочекан.

Г. Вучерић ради и на књижевности, те је до сада многи умотвор из словачке књижевности пресадио у српску. Његови радови, који се одликују чистотом српског језика, штампани су у „Браniку“ и у „Бранкову Колу.“

Срдачно честитамо младом пароху, а и кисачкој општини, која добија тако примерна пароха.

— **Ц. М. Др. Ј. Ненадовић**, специјалиста за кожне и венеричне болести, јавља, да ће и ове сезоне ординирати у Липику.

Новости са стране.

— **Демонстрација против клерикала у Загребу.** Ових дана је изишао у Загребу први број хрватског клерикалног листа „Хрватство“. Хрватски напредњаци су 20. априла (3. маја) о. г. на Зриньском тргу приредили демонстрацију против клерикала. Уз вику: „Доле с Римом!“ „Не треба нам католицизам!“ спаљен је један примерак „Хрватства.“

— **Руси против Чивута.** Јудејски листови пишу, да је прошле суботе у бесарапској вароши Бендеру било крвавих изгреда против тамошњих Чивута. Тврде, да су многи чивутски станови разорени и више Чивута убијено. Кажу, да су изгредници викали:

— Крв за крв! Наша руска крв лије се сада потоцима на Далеком Истоку, јер су Чивути у Енглеској и Америци подстакли Јапанце, да их освете за Кишењев!

Не одобравамо палеж и убијање, али и Чивути треба да метну руку на срце па да признају, шта све не пишу њихови листови о Русији и како гадно вређају својим измишљотинама руски народни понос.

— **Црква за све вероисповести.** У Вашингтону (у Сев. Америци) градиће цркву за све веро-

исповести, по предлогу протестантског епископа Сатерла. Педесет милиона Круна, потребних за градњу те огромне цркве, већ су осигурали бележењем деоница. У тој новој цркви моћиће свештеници свих вероисповести служити службу Божију, изузевши римокатолике, којима вера забрањује служење службе у другој цркви, но на придику могу и они ићи, и по свој прилици да ће и ићи у ту нову цркву да придикују.

НОВИЈЕ.

Беч, 21. априла. Младочешки клуб је решио, да никако не потпомаже предлог радикалних Чеха, да се министар-председник др. Кербер стави под оптужбу.

Београд, 21. априла. Службени лист доноси указ, у ком се одређује степен и ношење ордена „Карађорђеве Звезде.“

Берлин, 21. априла. Јуче је одржан ратни савет код цара, те је смењен са свог положаја гувернер немачке насеобине у Југозападној Африци, генерал Лајтвајн, који је до сада тако несрећно војевао с Хererима. На његово место постављен је генерал-лајтнант Трота, који ће одма да се крене у Африку.

* * *

Руско-јапански рат.

Петроград, 21. априла. Генерал Куропаткин послао је 20. о. м. опширан извештај цару Николи о борби на реци Јалу. У извештају се вели, да су се батаљони 11. пука бајонетом пробијали кроз Јапанце, који су их опколели. Јапанци нису смели да се одупру руским бајонетима и повукли су се натраг. Један од тих бајонетских нападаја, пред којим је ишао војнички свештеник, погођен од два куршума а носећи крст у руци, омогућио је 11. пуку да се пробије кроз Јапанце. Губитци 11. и 12. пука врло су велики. Од 11. пука убијени су пуковник Лајтминг, батаљонски заповедници Домтети и Рајевски. Од 12. пука је 9 компанијских заповедника које погинуло, које убијено. Јапански губитци су врло тешки. При прелазу реке Ихо, на унутрашњој страни положаја код Киулијенченга и на висинама, које су два батаљона 11. пука држали поседнутима, **лежало је не мање од 3000 до 4000 јапанских лешина.** (То је заиста Пирова победа! — Ур. „Бр.“)

Берлин, 21. априла. „Тегл. Рундшау“ јавља, да јапанска војска силно пати од болести „берибери“. Болесници се по могућству односе у Јапан, где су болнице већ препуне.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Будимпешта, 22. априла. Данас у 1 сахат по подне под председништвом краљевим била је заједничка министарска конференција. Предмет саветовању беше заједнички прорачун.

Будимпешта, 22. априла. Оболелом песнику Јокаију боље је.

Цариград, 22. априла. Вест, да ће се турска престоница преместити у Брусу, лажна је.

Будимпешта, 22. априла. Јокаи је провео ноћ немирно. Дисање му је брже, снага му се колеба.

* * *

Руско-јапански рат.

Мукден, 22. априла. Руси концентришу велике масе војске код Фенгванченга, где се кроз неколико дана очекује битка.

Петроград, 22. априла. Генерал Куропаткин намерава, да сва напред истурена одељења повуче, јер хоће да штеди снагу за велике сукобе.

Петроград, 22. априла. Генерал Кашталински у свом извештају вели, да су Руси на Јалу изгубили око 2000 војника и 40 официра. **Губитци Јапанаца, мора да су огромни.** (Према овоме није истинита јапанска вест, да је Кашталински погинуо. — Ур. „Бр.“)

Токио, 22. априла Улаз у луку портартурску је закрчен. Услед тога овде велика радост. (Ово неће бити истина, јер руски извештаји баш противно кажу. — Ур. „Бр.“)

†

Част ми је јавити свима пријатељима и познаницима, да ћу давати

шесто-недељни парастос

за вечни покој душе

Ђорђа К. Јовановића

српског народног добротвора

у суботу после Ђурђев-дана, 24. априла (7. маја) 1904. у 11 сати пре подне у светој Успенској цркви овдашњој.

У Новом Саду, 21. априла (4. маја) 1904.

Петар Матић,

извршилац тестамента покојниковог.

Огласи.

ОБЈАВА.

Част мије овоместном пошт. грађанству као и са стране до знања ставити, да сам прошле недеље положио

ЗИДАРСКИ ИСПИТ

и умољавам да би се због нацрта, прорачуна као и градње здања на мене обратили, а ја ћу се трудити, да моје пошт. муштерије најбоље задовољим.

С поштовањем

Коста Курјачки

Сентомаш (Бачка)

210 1—1

ЗА КАЛАМЉЕЊЕ У ЗЕЛЕНО

имам од најприпознатијих фабрика на стовариштy

ЛАСТИКЕ НАЈБОЉЕ КАКВОЋЕ

„Gummibänder“

по најјефтинијој фабричној цени. Моја ластика има поред еластичности и постојаности још и ту особиту врлину, да се једном килом 5—6000 калема везати може.

Такођер имадем најбоље каквоће

ПЛАВОГ КАМЕНА И РАФИЈЕ

и дајем по најумеренијој цени.

Уједно препоручујем из мојих винограда

ЛАСТАРА „EDELREIS“

најбољих и најплеменитијих винских и столних врста, од којих више од 1200 домаћих и иностраних сорти на избору стоје.

Алекс. Адамовић,

велепоседник винограда и американског ложњака

212 1—15 Нови Сад.

Јављам п. н. публици да **сваке недеље и свецом точим**

ПАУЛАНЕР-ПИВО

из бурета, а тежатником точим исто пиво у флашама.

С поштовањем

ЈОСИФ ХУК,

гостионичар у Н. Саду.

205 2—3

СВЕ ТРИ ПРОМЕСЕ ДАЈЕМО ЗА 20 КРУНА.

ПРОМЕСЕ

УГАРСКИХ ПРЕМИЈЕН СРЕЋАКА

ОД 1870. ГОД.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК

200.000 КРУНА

1 згодитак од К. 20.000. — 1 згодитак од К. 10.000. — 4 згодитка по К. 2000. — и 18 згодитака по К. 1000. —

ЖРЕБАЊЕ 16. МАЈА о. г. ЦЕНА К. 12.—

3% АВСТР. БОДЕНКРЕДИТ СРЕЋАКА

I. ЕМИСИЈА ОД 1880. ГОД.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК

90.000 КРУНА

1 згодитак од К. 4000. — и 2 згодитка по К. 2000. —

ЖРЕБАЊЕ 16. МАЈА о. г. ЦЕНА К 5.—

4% УГАР. ХИПОТЕКЕН СРЕЋАКА

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК

70.000 КРУНА

1 згодитак од К. 3000.— и 3 згодитка по К. 2000.—

ЖРЕБАЊЕ 14. МАЈА о. г. ЦЕНА К. 4.—

ПРЕПОРУЧУЈЕ

МЕЊАЧНИЦА ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА

ДЕОН. ДРУШТА У НОВОМ САДУ.

*) Поштом шаљемо промесе кад нам се пошље још 35 потура за поштарину.

188 4—

СВЕ ТРИ ПРОМЕСЕ ДАЈЕМО ЗА 20 КРУНА.

СВЕ ТРИ ПРОМЕСЕ ДАЈЕМО ЗА 20 КРУНА.

СВЕ ТРИ ПРОМ СЕ ДАЈЕМО ЗА 20 КРУНА.

Власник и издавалац: Дружина Браника. Управник: др. Мих. Полит-Десанчић. Одговорни уредник: Јанко Перић Штампарија Б. М Поповића у Н. Саду.